

Folketingets Sundhedsudvalg

Folketingets Sundhedsudvalg har den 26. februar 2010 stillet følgende spørgsmål nr. 400 (Alm. del) til indenrigs- og sundhedsministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 400:

'På baggrund af artiklen "Farlig fange fortsat på fri fod" fra JP.dk den 24. februar 2010 anmodes ministeren om, at redegøre for personalenormeringen på de forskellige psykiatriske hospitaler og for hvilke sikkerhedsbestemmelser der stilles krav om på psykiatriske hospitaler, der har indlagt farlige fanger.'

Svar:

Til brug for besvarelsen er indhentet en udtalelse fra Danske Regioner, som ved brev af 18. marts 2010 har oplyst følgende:

"Danske Regioner har indhentet bidrag fra regionerne. Danske Regioner har i den forbindelse afgrænset spørgsmålet til at omhandle personalenormeringen på de lukkede retspsykiatriske afdelinger, hvor farlige domsanbragte og behandlingsdømte patienter behandles. Herudover har Danske Regioner bedt regionerne beskrive sikkerhedsniveauet på de lukkede retspsykiatriske afdelinger. I det omfang afdelingernes sikkerhedsniveau er en udmøntning af centrale retningslinjer, henviser Danske Regioner til Justitsministeriet.

Region Hovedstaden

Region Hovedstadens Psykiatri har to specialiserede retspsykiatriske behandlingstilbud med lukkede afsnit. Det drejer sig om Retspsykiatrisk Center Glostrup og Psykiatrisk Center Sct. Hans.

Der er desuden åbne og skærmede retspsykiatriske senge på Psykiatrisk Center Sct. Hans, ligesom der er retspsykiatriske patienter indlagt på almenpsykiatriske afdelinger på såvel åbne som lukkede afsnit.

Denne besvarelse omhandler de lukkede retspsykiatriske senge på hhv. Retspsykiatrisk Center Glostrup og Psykiatriske Center Sct. Hans.

Personalenormering:

Retspsykiatrisk Center Glostrup har to lukkede retspsykiatriske afsnit med 12 senge pr. afsnit – i alt 24 lukkede senge. Personalenormeringen i forhold til plejepersonale pr. afsnit (12 senge) er i alt 13 pr. døgn. Normeringen fordeler sig med 5 personalenormeringer i dagtimerne, 5 personalenormeringer i aften timerne og 3 personalenormeringer i nattetimerne.

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato: 23.marts 2010
Sags nr.: 1001622
Sagsbeh.: SUMLPJ/Center for
sundhed og psykiatri
Dok nr.: 199374

Psykiatrisk Center Sct. Hans har i alt 5 lukkede afsnit med i alt 46 senge. Senge og personalenormering i forhold til plejepersonale pr. afsnit fordeler sig på følgende måde:

Afsnit R1 – 9 senge – personalenormering 10 i døgnet fordelt med 4 i dagtimerne, 3 i aftentimerne og 3 i nattetimerne.

Afsnit R2 – 9 senge – personalenormeringen er 11 i døgnet fordelt med 4 i dagtimerne, 4 i aftentimerne og 3 i nattetimerne.

Afsnit R6 – 9 senge – personalenormeringen er 11 i døgnet fordelt med 4 i dagtimerne, 4 i aftentimerne og 3 i nattetimerne.

Afsnit R7 – 12 senge – personalenormeringen er 15 i døgnet fordelt med 7 i dagtimerne, 5 i aftentimerne og 3 i nattetimerne.

Afsnit R8 – 7 senge – personalenormeringen er 17 i døgnet fordelt med 8 i dagtimerne, 5 i aftentimerne og 4 i nattetimerne. Afsnit R8 er et subakut modtageafsnit.

Sikkerhedsniveau:

Region Hovedstadens Psykiatri arbejder kontinuerligt med sikkerhed i forhold til følgende aspekter:

- De fysiske rammer, der skal til for at give gode behandlingsmæssige og sikkerhedsmæssige forhold. Der er i den forbindelse fokus på alarmsystemer, vinduer med brudsikkert glas, forstærkede låse og sluser ved indgangs- og udgangsdøre samt høje hegn og mure ved udearealer.
- Procedurer omkring sikkerhed, f.eks. visitation af patienter ved indlæggelse, hvor der bl.a. foretages en screening i forhold til farlighed og risiko.
- Relationen mellem patient og personale i plejen og behandlingen. Der er i den forbindelse fokus på, at personalet er særligt uddannet til at pleje, behandle og håndtere vanskelige retspsykiatriske patienter.

Det er Region Hovedstadens Psykiatri vurdering, at sikkerheden på de lukkede retspsykiatriske afsnit i Region Hovedstaden er tilstrækkelig.

Region Sjælland

Personalenormering:

Det lukkede retspsykiatriske afsnit på Retspsykiatrisk afdeling har plads til 10 patienter. Til afsnittet er der aktuelt ansat 28 medarbejdere i plejen. Hertil kommer læger, aktivitetsmedarbejdere m.v., som ikke indregnes i normeringen.

Sikkerhedsniveau:

Der er i forbindelse med indgangen til afsnittet etableret en sluse til forebyggelse af ikke-planlagt udgang. Afsnittets vinduer er sikrede, og der er installeret et alarmsystem omkring hele afsnittet.

For yderligere at minimere risikoen for flugt er der i direkte tilknytning til afsnittet et indhegnet og trådovertækket udeareal på ca. 60 kvadratmeter. Udearealet dækker behovet for udgang til de patienter, der ikke må komme udenfor afdelingen.

Flere af patientstuerne på afsnittet har vindue ud til det indhegnede udeareal, hvilket yderligere vanskeliggør flugtforsøg. Dette har bl.a. været medtænkt i situationer, hvor afsnittet har haft en meget flugtfarlig patient indlagt.

Det skal oplyses, at afsnittet har patienter indlagt, som er så langt i behandlingsforløbet, at de har udgang uden ledsagelse. De fleste patienter har ledsaget udgang sammen med 1, i særlige tilfælde 2 personaler. Enkelte patienter, bl.a. varetægtsfængslede har ingen udgang.

Nærværende beskrivelse omfatter ikke Sikringsafdelingen i Nykøbing Sjælland, hvor helt særlige sikkerhedsforanstaltninger gælder.

Region Syddanmark

Indledningsvis skal det slås fast, at Psykiatrien i Region Syddanmark vurderer, at sikkerhedsniveauet på regionens retspsykiatriske afsnit er tilfredsstillende.

Region Syddanmark har pt. 3 retspsykiatriske afsnit, fordelt på 14 pladser i Odense, 18 pladser i Middelfart og 12 senge i Hviding. Hele retspsykiatrien samles fra 2014 i Middelfart og udvides til i alt 70 pladser. Afsnittet i Odense er etableret i september 2009 som en midlertidig løsning, indtil udvidelsen i Middelfart er gennemført. Afsnittet har tidligere været et almenpsykiatrisk afsnit.

Personalenormering:

Psykiatrien i Region Syddanmark er som udgangspunkt lønsumsstyret og ikke normstyret. Det kan dog oplyses at stillingsforbruget i 2009 i Middelfart var på 2,33 plejepersonale pr. seng, mens det i Hviding var på 1,79 plejepersonale pr. seng. Odense er opstartet i 2009, og der er i projektansøgningen budgetteret med et stillingsforbrug af plejepersonale pr. seng på 2,17. Forskelle i normeringer afspejler forskelle i patientgrundlaget, således at de mest komplekse retspsykiatriske patienter som udgangspunkt indlægges i Middelfart.

Udover ovennævnte normeringer er der tilknyttet øvrigt personale til afsnittene. Det drejer sig om bl.a. læger, aktivitetsmedarbejdere m.v., som primært er til stede i dagtimerne og ofte fungerer på tværs af flere afsnit. Herudover er der på de 3 afsnit, afsat budget til vikarforbrug, for at kunne imødekomme behov for ekstraordinære personaleressourcer med kort varsel.

Sikkerhedsniveau:

Vedr. sikkerhedsniveauet på de retspsykiatriske afsnit har alle tre afsnit flugtsikker mur, slusesystem, alarmsystemer samt adgang til udearealer. Sikkerhedssystemerne på de tre matrikler er lidt forskelligt udformet, men afsnittene vurderes alle at være flugtsikre. Det bemærkes, at sikkerhedsaspektet er i fokus i forbindelse med udbygningen af retspsykiatrien i Middelfart.

Der har i 2009 været ganske få patienter, der er undvejet under indlæggelse. I Middelfart i alt 3 patienter og i Hviding 2 patienter, heraf den ene i forbindelse med udgang. Disse afsnit har ikke oplevet at patienter er undvejet i 2010. I Odense er der i 2010 undvejet 1 patient gennem et vindue. Dette har bevirket, at afdelingen har udskiftet alle vinduer. Ingen af de undvegne patienter, har været personfarlige.

Af hensyn til personalets og medpatienters sikkerhed, er det nødvendigt at anvende skærmning og fiksering af patienter. Der er dog fokus på at minimere brugen af tvang, bl.a. via en tæt og kontinuerlig observation af patienterne. Desuden motiveres patienterne til fysisk aktivitet og anden meningsfyldt beskæftigelse, idet det er erfaringen, at det bidrager til at forebygge konflikter.

De tre retspsykiatriske afsnit har konstant fokus på at vedligeholde sikkerhedsniveauet. Indsatsen går på at blive bedre til at afværge farlige episoder via god psykiatrisk behandling. Derfor prioriteres løbende intern og ekstern efteruddannelse. Internt afholdes der f.eks. konflikthåndteringskurser og kurser i etik og sikkerhed. I Middelfart stilles der krav om, at hver medarbejder skal dokumentere deltagelse i træning mindst en gang om året.

Region Midtjylland

Personalenormering:

I Region Midtjylland har Retspsykiatrisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Risskov 1,82 basisedarbejdere pr. seng. Retspsykiatrisk afsnit, Regionspsykiatrien Viborg: 2,40 basisedarbejdere pr. seng.

Normeringerne inkluderer afdelingssygeplejerske, souschef og gruppeledere, men er eksklusiv læger, psykologer, fysioterapeuter, sekretærer m.fl..

Til sammenligning kan det oplyses, at der på et psykoseafsnit med tilsvarende antal senge er en personalenormering på 1,38 basisedarbejdere pr. seng.

Den konkrete vagtnormering på sengeafsnittene varierer henover døgnet, der er således en højere normering i dagtimerne, hvor patienterne er aktive og modtager behandling, og en lavere normering i nattetimerne, hvor patienterne forventes at sove. Både i Risskov og i Viborg ligger de retspsykiatriske sengeafsnit i umiddelbar nærhed til almenpsykiatriske sengeafsnit, og kan derfor i akutte situationer tilkalde hjælp fra andre afsnit. Ved behov for fast vagt eller skærmning indkaldes der endvidere ekstra personale.

Sikkerhedsniveau på de specialiserede retspsykiatriske sengeafsnit:

Region Midtjylland arbejder til stadighed på at optimere de fysiske rammer og sikkerhedsprocedurer. På den baggrund har Retspsykiatrisk Afdeling, Risskov som følge af de seneste episoder med absenterede patienter rettet henvendelse til Kriminalforsorgen med henblik på rådgivning i forhold til den samlede sikkerhed på afsnittet.

Endvidere arbejdes der til stadighed på at optimere fagligheden gennem kompetenceudvikling og implementering af ny viden i den specialiserede retspsykiatri i Region Midtjylland. Det er blandt andet i forbindelse med Retspsykiatrisk rapport fra 2009 besluttet fremadrettet at anvende en række risikovurderingsredskaber som en standardpakke i forhold til retspsykiatriske patienter i den specialiserede retspsykiatri.

Endvidere kan det påpeges, at placeringen af det retspsykiatriske sengeafsnit i Regionspsykiatrien Viborg på 5. og 6. etage, har en forebyggende effekt på absenteringer.

Med undtagelse af enkelte episoder, har absenteringer fra de specialiserede retspsykiatriske sengeafsnit i Region Midtjylland været i forbindelse med ledsaget udgang. Dette betyder, at patienten er velbehandlet og vurderet til ikke at være farlig. Disse pa-

tienter vil således ikke være farlige for sine omgivelser med mindre, de er væk fra afdelingen i flere uger eller måneder. Erfaringsmæssigt er absenterede patienter tilbage på de retspsykiatriske sengeafsnit indenfor få dage.

Region Nordjylland

Psykiatrien i Region Nordjylland har tre lukkede retspsykiatriske sengeafsnit E1, E2 og S6 med henholdsvis 12, 10 og 12 sengepladser. Sengeafsnittene E1 og E2 er organiseret i retspsykiatrisk afdeling E, mens sengeafsnittet S6 er organiseret i almenpsykiatrisk afdeling Syd. Alle afdelinger er beliggende på Aalborg Psykiatriske Sygehus.

Målgruppen for retspsykiatrisk afdeling E er psykiatriske patienter med dom til psykiatrisk behandling eller anbringelse samt patienter med kendelse om mentalobservation. Afsnit E1 er et højtsikret lukket retspsykiatrisk sengeafsnit. Afsnit E2 er et lukket retspsykiatrisk afsnit. Retspsykiatrisk afdeling E modtager akutte retspsykiatriske patienter.

Målgruppen for afsnit S6 er psykiatriske patienter med behov for længerevarende, intensiv psykiatrisk behandling og pleje. En del af patienterne har en dom til behandling på en lukket psykiatrisk afdeling. Andre indlægges, fordi de som følge af deres psykiske sygdom - evt. kombineret med et misbrug - har en voldelig/truende adfærd, der gør, at der er stor risiko for, at de begår kriminalitet. Afsnit S6 er et lukket sengeafsnit.

Personalenormering:

Det højtsikrede Afsnit E1 har en personale-normering på i alt 30,63 fuldtidsstillinger svarende til 2,55 fuldtidsstillinger pr. seng. Hertil kommer en stilling som afdelingssygeplejerske. Der er desuden normeret 2,90 fuldtidsstillinger til afløsning ved sygdom, kursusdeltagelse og andet fravær, disse stillinger er ikke medregnet i personalenormeringen pr. seng.

Afsnit E2 har en personalenormering på i alt 19,40 fuldtidsstillinger svarende til 1,94 fuldtidsstillinger pr. seng. Hertil kommer en stilling som afdelingssygeplejerske. Der er desuden normeret 1,79 fuldtidsstillinger til afløsning ved sygdom, kursusdeltagelse og andet fravær, disse stillinger er ikke medregnet i personalenormeringen pr. seng.

Afsnit S6 har en personalenormering på i alt 30,63 fuldtidsstillinger svarende til 2,55 fuldtidsstillinger pr. seng. Hertil kommer en stilling som afdelings-sygeplejerske. Der er desuden normeret 2,90 fuldtidsstillinger til afløsning ved sygdom, kursusdeltagelse og andet fravær, disse stillinger er ikke medregnet i personalenormeringen pr. seng.

Sikkerhedsniveau:

Indgangen til det højtsikrede Afsnit E1 sker via sluse (to låste døre med en mellemgang). Nøgle/ kortsystemet er separat for retspsykiatrisk afsnit. Der er pansret glas i alle vinduer, og vinduerne kan ikke åbnes. Sengeafsnittet har enestuer.

Afsnit E 1 har en lukket gårdhave og et areal med en græsplæne til boldspil – begge udendørs arealer er omkranset af meget høje trævægge med skråt udhæng foroven, som gør det svært at klatre over.

Indgang til Afsnit E 2 sker via sluse. Nøgle/ kortsystem er separat for retspsykiatrisk afsnit. Alle vinduer i afsnittet er forsynet med sikkerhedshaspe, således at de kun kan åbnes ca. 2 cm. Derudover er vinduerne forsynet med en speciel type sikkerhedsglas.

Fra afsnit E 2 er der adgang til en stor lukket sikret have, som grænser op til retspsykiatrisk afsnit S 6 og udadtil er haven afgrænset af et højt træhegn, der sikrer mod flugt. Det fælles haveareal mellem E2 og S6 er adskilt af et hegn, som giver de to sengeafsnit eget haveområde.

Indgang til S 6 sker via sluse. Alle vinduer i afsnittet er forsynet med sikkerhedshasp, således at de kun kan åbnes ca. 2 cm. Derudover er vinduerne forsynet med en speciel type sikkerhedsglas. Sengeafsnittet har udelukkende enestuer.

Der er en stor lukket sikret have - som beskrevet ovenfor under E 2.

Alle medarbejdere på sengeafsnit E 1, E 2 og S 6 bærer personalarm, når de er i aktiv tjeneste. Dette gælder alle medarbejdere, der har sin gang på sengeafsnittene.

På kontorgangene forefindes ur-alarmer på alle kontorer - personalet er instrueret i brugen af alarmerne. Disse tjekkes med fastlagte intervaller

De i husordenerne for de tre sengeafsnit fastsatte bestemmelser er i vidt omfang fastsat ud fra sikkerhedsmæssige overvejelser. Eksempelvis må der på sengeafsnit E 1 ikke forefindes glasflasker (fx sodavand skal være i plastflaske), og der er ikke adgang for patienter til knive og gafler uden for spisetiderne.

Personale oplæres i konflikthåndtering og voldsforebyggelse. Personalet på det retspsykiatriske afsnit S6 – som er etableret ultimo 2009 - har gennemført kompetenceudvikling i forhold til målgruppen efter specialiseringen af afsnittet.

Personalets kompetencer er vigtige i forhold til sikkerheden på afsnittet – både i forhold til patienternes og personalets sikkerhed. En relevant og kompetent pleje og behandling er en væsentlig faktor ift. sikkerhed og i den forbindelse er en del af sikkerheden, at personalenormeringen er høj alle ugens dage og hele døgnet, jfr. beskrivelsen under spørgsmål.”

Jeg henholder mig til ovenstående besvarelse fra Danske Regioner.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder / Lene Paikjær Jensen